

7/424

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 /44
Konu :Aydın Milletvekili
Prof.Dr.Metin Lütfi BAYDAR'ın
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2016
11 Ocak 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 16.12.2015 tarihli ve 43452547-120.07-7613 sayılı yazınız.

Aydın Milletvekili Prof.Dr.Metin Lütfi BAYDAR'ın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/424 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fatma Güldemet SARI
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (4 Sayfa)

AYDIN MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF.DR.METİN LÜTFİ BAYDAR'IN
TBMM 7/424 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Bilindiği üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ülkemiz genelinde bazı illerimiz için yasal yetkilerine dayanarak Çevre Düzeni planları hazırlanarak yürürlüğe konulmakta, sürdürülebilir kentleşme hedeflenmektedir. Bu ölçekten başlanılarak alt ölçeklerde de nazım ve uygulama imar planlarıyla planlı alanlarda gelişim kontrol altında tutularak yönlendirilmektedir.

Bu çerçevede nazım ve uygulama imar planı olmayan ve fakat Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Çevre Düzeni Planları hazırlanarak onaylanmış olan bölgelerde, nazım ve uygulama imar planı sınırları dışındaki alanlarda Belediyeler ya da İl Özel İdarelerince tarım arazileri için toprak sınıfı belirleme talebi niteliğindeki görüş yazılarına, Tarım İl Müdürlüklerince imar durum belgesi niteliğinde yapılanmaya ilişkin koşulları da tarif eden, bir nev'i yapılanma izni anlamında yazılarla cevap verildiği iddia edilmektedir.

Bu bağlamda;

1-Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının taşra teşkilatının toprak sınıfı belirlemek dışında, imar durumu vermek yetkisi ya da imar durumu anlamına gelecek herhangi bir başka görüş verme yetkisi bulunmakta mıdır?

2-Yine Çevre Düzeni Planı bulunan alanlarda, yıkım kararı vermek, imar durumu vermek, ruhsat vermek, yapı kullanma izin belgesi vermek gibi yetkiler, Belediye sınırları içinde Belediyelere, Özel İdaresi bulunan illerde belediye sınırları dışında İl Özel İdarelerine mi aittir, yoksa Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına mı?

3-Kentsel alanların gün geçtikçe kırsal bölgelere doğru büyümesi ve sanayi/enerji tesislerinin niceliksel olarak artışının doğaya zarar vermesinin karşısında, korumanın kentsel ve kırsal alanların tamamını kapsayacak şekilde düzenlenmesine ilişkin bir hazırlığınız bulunmakta mıdır?

4-Kentleşme, şehircilik, ekonomik kalkınma gibi doğaya zarar vermesi muhtemel konularda, ekolojik gereksinimler ve toplumsal adalet ilkelerine önem veren bir yaklaşımınız mevcut mudur?

CEVAPLAR:

Bakanlığımızca, Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın (ÇDP) tarım arazilerine ilişkin hususları aşağıda belirtilmektedir.

"8.3.11. Mutlak Tarım Arazileri: Bu alanlarda; tarımsal amaçlı yapılar yapılabilir. Çiftçinin barınabileceği yapı emsale dahi olup, inşaat alanı 75 m² 'yi geçemez. Emsal (e) = 0,20'dir."

"8.3.12. Özel Ürün Arazileri: Bu alanlarda, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 27 inci maddesi kapsamında kalan hayvancılık amaçlı yapılar hariç, hayvancılık tesisi yapılmasına izin verilmez. Çiftçinin barınabileceği yapı emsale dahil olup, inşaat alanı 75 m² 'yi geçemez, tarımsal amaçlı yapılar için Emsal (e)=0,10 'dur."

"8.3.13. Dikili Tarım Arazileri: Bu alanlarda, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 27 inci maddesi kapsamında kalan hayvancılık amaçlı yapılar hariç, hayvancılık tesisi yapılmasına izin verilmez. Çiftçinin barınabileceği yapı emsale dahil olup inşaat alanı 100 m² 'yi geçemez, tarımsal amaçlı yapılar için Emsal (e)=0,10'dur."

"8.3.14. Marjinal Tarım Arazileri: Bu alanlarda; tarımsal amaçlı yapılar yapılabilir. Çiftçinin barınabileceği yapı emsale dahi olup, inşaat alanı 150 m² 'yi geçemez, emsal (e) = 0,30'dur." plan hükümleri ile tarım arazileri için tarım arazileri sınıfına göre yapılanma koşulları düzenlenmiştir.
Bununla birlikte ÇDP'nin;

"8.3.1.Bu planda gösterilen tarım arazileri, 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve ilgili yönetmeliğinde tanımlanan tarım arazileri sınıflarına ayrılmamış olup tarım arazilerinin sınıflaması, ilgili kurum ya da kuruluşlarca yapılacaktır."

plan hükmü uyarınca ÇDP'de tarım arazileri tarımsal arazi sınıflarına ayrılmamış olup bu alanların sınıflamasında yetkili olan Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri tarafından yapılması gerekmektedir.

Diğer yandan ÇDP'de tarımsal amaçlı yapılar 5403 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin (k) bendine dayanarak;

"Toprak koruma ve sulamaya yönelik altyapı tesisleri, entegre nitelikte olmayan hayvancılık ve su ürünleri üretim ve muhafaza tesisleri ile zorunlu olarak tesis edilmesi gerekli olan müştemilatı, mandıralar, üreticinin bitkisel üretime bağlı olarak elde ettiği ürünü için ihtiyaç duyacağı yeterli boyut ve hacimde depolar, un değirmeni, tarım alet ve makinelerinin muhafazasında kullanılan sundurma ve çiftlik atölyeleri, seralar, tarımsal işletmede üretilen ürünün özelliği itibarıyla hasattan sonra iki saat içinde işlenmediği takdirde ürünün kalite ve besin değeri kaybolması söz konusu ise bu ürünlerin işlenmesi için kurulan tesisler ile T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından tarımsal amaçlı olduğu kabul edilen, entegre nitelikte olmayan diğer tesisler" olarak tanımlanmaktadır.

Bu hususlar çerçevesinde;

1-5403 sayılı Kanun'un 3 üncü Maddesinin (k) bendi ve ÇDP'nin yukarıda anılan tanımı ve Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği uyarınca "tarımsal amaçlı tesisler" için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın uygun görüşü alınması gerekmektedir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yetkileri hususlarında ise ilgili bakanlıktan görüş alınmasında yarar görülmektedir.

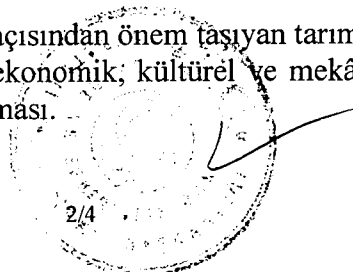
2-Yıkım kararı, imar durum belgesi, ruhsat ve yapı kullanma izin belgesi verilmesi gibi imara ilişkin yetkiler belediye sınırları içerisinde belediyelerin; belediye sınırları dışında ise İl Özel İdaresi'nin yetkisindedir.

3-Çevre Düzeni Planları hazırlanırken koruma-kullanma dengesinin gözetildiği bir planlama politikası izlenmektedir. Nitekim ÇDP'de plan kararları;

5.1.5.Bitkisel üretimde önemli paya sahip olan tarım toprakları ile su ürünleri üretim yerleri ve çevrelerinin korunması.

5.1.6.Üzerinde yetişen özel ürünler açısından önem taşıyan tarım alanlarının korunması.

5.2.1.Planlama Bölgesi'nin sosyal, ekonomik, kültürel ve mekânsal açıdan koordineli bir şekilde büyümesi ve gelişmesinin sağlanması.

5.2.4. Planlama Bölgesi'nde yer alan tüm gelişme alanlarının, verimi yüksek tarım arazilerine ve enerji kaynak alanlarına zarar vermeyecek biçimde geliştirilmesi.

5.3.4. Verimli tarım arazilerine baskı yapan plansız sanayileşmenin önlenmesi ve mevcut sanayilerin çevresel etkilerinin kontrol altına alınması.

5.3.6. Mekânsal gelişme stratejilerinin geliştirilmesi ve düzensiz yapılaşmanın önlenmesi. ilkeleri gözetilerek düzenlenmiştir.

Nitekim ÇDP'nin

"8.2.1.9. Bu planın onayından sonra, ihtiyaç duyulabilecek olan sanayi alanları, planın koruma kullanma dengelerini gözetilen ilke kararları kapsamında, öncelikle toprak niteliğinin düşük olduğu alanlarda, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurum ve kuruluşların uygun görüşleri alınarak, organize sanayi bölgesi statüsünde veya minimum 50 hektar alana sahip olacak sanayi alanları şeklinde oluşabilecektir. İlgili idaresince belirlenecek bu tür alanlar bakanlığın görüşüne sunulacaktır. Talebin uygun görülmesi halinde Bakanlıkça bu planda değişiklik yapılır."

plan hükmü uyarınca ÇDP ile münferit sanayi yatırımları uygun görülmemekte olup; sanayi yatırımlarının, organize sanayi bölgeleri içerisinde ya da minimum 50 hektar alana sahip olacak şekilde bir araya gelecek şekilde gerçekleştirilebileceği düzenlenmiştir. Böylelikle altyapısı düzenlenmiş bir alan ile hem tesislerin mekan üzerindeki yayılmalarının hem de çevreye verilecek olumsuz etkilerin önüne geçilebilmektedir. Ayrıca ekonomik faaliyetlerin bir araya gelmesi ile oluşacak yığılma ekonomileri ve pozitif dışsallıklardan da yararlanılması amaçlanmaktadır.

4-ÇDP hükümleri koruma-kullanma dengesi gözetilerek yukarıda anılan planlama ilkeleri çerçevesinde düzenlenmiştir. Bu bağlamda sanayi alanlarına ilişkin düzenlenen plan hükmü gibi diğer plan hükümleri ile de ekolojik kaygıların en üst düzeyde tutulduğu açıktır.

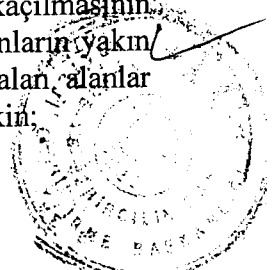
Nitekim ÇDP'nin

"7.11. Bu plan sınırları içinde - özel kanunlara tabi alanlar dahil - bu planın ilke ve stratejileri doğrultusunda yapılacak alt ölçekli planlarda, ulusal mevzuat ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınarak koruma statüsü kazandırılmış alanlar ve ekolojik değeri olan hassas alanların gösterilmesi zorunludur. Bu alanlarda, ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenen koruma kararlarına göre işlem yapılacaktır."

"8.3.2. Tarım arazileri ile fiilen sulanan veya sulama projeleri ilgili kuruluşlar tarafından hazırlanmış ve yatırım programına alınmış/alınacak tarım arazilerinin tarımsal üretim amaçlı korunması esastır."

"8.3.9. Tarımsal amaçlı yapılar amacı dışında kullanılamaz ve başka bir kullanıma dönüştürülemez."

plan hükümleri kentleşme, şehircilik ve ekonomik kalkınma gibi konularda doğal değerlerin tahribatının önüne geçilmesinin temini adına düzenlenmiştir. Bununla birlikte yine mevcut tehditler ve Uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülükler göz önünde bulundurularak ÇDP ile Bodrum Yarımadası'nda yapılaşma baskısının bir sonucu olarak oluşabilecek nüfus ve yapı yoğunluğunun önüne geçerek ekolojik aşırılığa kaçılmasının önlenmesi amacıyla kentsel kullanım kararlarını içeren alanlar dışında kentsel alanların yakın çevresindeki makilik-fundalık alanlar ile tarım arazileri ve ormanlar dışında kalan alanlar "doğal ve ekolojik yapısı korunacak alanlar" olarak belirlenmiş olup, bu alanlar ilişkin;

plan hükmü düzenlenerek doğal ve ekolojik yapısı korunacak alanlar her türlü yapılaşmaya kapatılmıştır. Dolayısıyla, ÇDP ekolojik gereksinimleri göz önünde bulunduran bir plandır.

